

ÖZET:Devlet memurunun işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olarak görevlendirilip görevlendirilmeyeceği, ilave ödeme yapılıp yapılmayacağı hk. (14/01/2016-163)

Başkanlığınızda çalışan memur ve sözleşmeli personelin 6331 sayılı Kanun kapsamında asli görevlerinin yanında işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olarak görevlendirilmesi halinde günlük mesai saatleri içerisinde bu görevi ifa etmeleri sebebiyle ilave ödemeye hak kazanıp kazanamayacakları, bahsi geçen personele işyeri hekimliği veya iş güvenliği uzmanlığının asli görev olarak verilip verilemeyeceği ile bu görevlerin asli görev olarak verilmesi halinde söz konusu Kanuna istinaden ilave ödeme yapılıp yapılamayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşünü talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

30/6/2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun "İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri" başlıklı 6 ncı maddesinde, "(1) Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren; a) Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve on ve daha fazla çalışmanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir. Belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olmayan ancak 10'dan az çalışmanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Bakanlıkça ilan edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla işe giriş ve periyodik muayeneler ve tetkikler hariç iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilirler..."

(2) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşları; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini, Sağlık Bakanlığına ait döner sermayeli kuruluşlardan doğrudan alabileceği gibi 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde de alabilir..." hükmüne yer verilmek suretiyle, çalışan sayısına bakılmaksızın işyerlerinin (kamu kurumları dahil) kendi kuruluşlarına yönelik olarak iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunma zorunluluğu getirilmiş, bu kapsamda kamu kurumlarının kendi çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirebileceği gibi, ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet satın alarak da bu yükümlülüğü yerine getirebilecekleri belirtilmiştir.

Bahsi geçen Kanunun "İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları" başlıklı 8 inci maddesinde ise, "(7) Kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuata göre çalıştırılan işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personel, gerekli belgeye sahip olmaları şartıyla asli görevlerinin yanında, belirlenen çalışma süresine riayet ederek çalışmakta oldukları kurumda veya ilgili personelin muvafakati ve üst yöneticinin onayı ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilecek personele, görev yaptığı her saat için (200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı tutarında ilave ödeme, hizmet alan kurum tarafından yapılır. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. Bu durumdaki görevlendirmeye ilişkin ilave ödemelerde, günlük mesai saatlerine bağlı kalmak kaydıyla, aylık toplam seksen saatten fazla olan görevlendirmeler dikkate alınmaz."

(8) Kamu sağlık hizmetlerinde tam süreli çalışmaya ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, işyeri hekimlerinin ve diğer sağlık personelinin işyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde görevlendirilmelerinde ve hizmet verilen işyerlerinde çalışanlarla sınırlı olmak üzere görevlerini yerine getirmelerinde, diğer kanunların kısıtlayıcı hükümleri uygulanmaz." hükümlerine yer verilmek suretiyle, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personelin asli görevlerinin yanında çalışmakta oldukları kamu kurumunda veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında ilave ödeme yapılarak işyeri

hekimi veya iş güvenliği uzmanı olarak görevlendirilebilecekleri ifade edilmiş, ancak bu şekilde görevlendirilenlere, ilave ücret ödenebilmesi için görevlendirmenin mesai saati dışında olması hususunda herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

Görüldüğü üzere, 6331 sayılı Kanunun 6 ve 8 inci maddeleriyle, kamu kurumlarının kendi çalışanlarına yönelik olarak iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunma zorunluluğu getirilmiş, söz konusu yükümlülüğün yerine getirilebilmesi için kamu kurumlarının ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet satın alması veya kendi çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi niteliğini haiz personeli tam zamanlı görevlendirmesi yahut kendi çalışanları arasından veya diğer kamu kurumlarında bu nitelikleri haiz personeli kısmi zamanlı olarak görevlendirmesi öngörülmüştür.

Kamu kurumlarının iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi niteliğini haiz personelinin, kadro veya pozisyon unvanlarının iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olup olmadığına bakılmaksızın, tam zamanlı olarak istihdam edebilmesinin mümkün bulunduğu değerlendirilmektedir. Nitekim kamu kurumlarınca "iş sağlığı ve güvenliği" hizmetlerinin tam zamanlı olarak yerine getirebilmesi için "işyeri hekimi" ve "iş güvenliği uzmanı" gibi kadro unvanlarının ihdas edilme zorunluluğu bulunmamaktadır. Söz konusu hizmetler, "tabip", "kimyager", "mühendis" gibi kadro unvanlarıyla istihdam edilen personel eliyle tam zamanlı olarak yerine getirilebilecektir. Bu şekilde tam zamanlı çalıştırılanların, görevlendirme süresince, kadro unvanı farklı olmakla birlikte asli görevinin işyeri hekimliği veya iş güvenliği uzmanlığı olduğu düşünülmektedir.

6331 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin yedinci fıkrasında işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personelin, asli görevinin yanında çalışmakta oldukları kurumda veya diğer kurumlarda işyeri hekimliği veya iş güvenliği uzmanlığının tali (ikinci) görev olarak verilebileceği belirtilmiş, ayrıca bu şekilde ikinci görev verilen personele ilave ücret ödenmesi öngörülmüştür. Bu kapsamda tam zamanlı görevlendirilen, dolayısıyla asli görevi "işyeri hekimliği" veya "iş güvenliği uzmanlığı" olan personele mezkur fıkra kapsamında ilave ödeme yapılmasının mümkün bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Öte yandan, söz konusu Kanunun "Yürürlük" başlıklı 38 inci maddesinde, "(1) *Bu Kanunun;*

- a) 6 ve 7 nci maddeleri;
1) 4857 sayılı İş Kanununun mülga 81 inci maddesi kapsamında çalışanlar hariç kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için 1/7/2016 tarihinde,
2) 50'den az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için 1/1/2014 tarihinde,
3) Diğer işyerleri için yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,
b) 9, 31, 33, 34, 35, 36 ve 38 inci maddeleri ile geçici 4, geçici 5, geçici 6, geçici 7 ve geçici 8 inci maddeleri yayımı tarihinde,
c) Diğer maddeleri yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra, yürürlüğe girer." denilmektedir.

Görüldüğü gibi, kamu kurumlarına iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunma yükümlülüğü getiren 6 ncı maddenin yürürlük tarihi (4857 sayılı İş Kanununun mülga 81 inci maddesi kapsamında çalışanlar hariç) 01/07/2016 tarihi olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, 4857 sayılı İş Kanununun mülga 81 inci maddesi kapsamında iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunmakla mükellef olan kamu kurumları hariç olmak üzere, kamu kurumları için söz konusu tarihe kadar iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunma yükümlülüğü bulunmamaktadır. 6 ncı maddenin yürürlük tarihinin 01/07/2016 olarak belirlenmesi; gerekli altyapıyı hazırlamaları için kamu kurumlarına ek süre verilmesi anlamına gelmekte olup, gerekli altyapıyı hazırlayan kamu kurumlarının bu tarihten önce hiçbir şekilde kendi personeline iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunamayacağı şeklinde yorumlanmasına ise imkan bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde;

1- 6331 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca iş sağlığı ve güvenliği hizmetinin yerine getirilebilmesi için kamu kurumlarının ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet satın alabileceği veya kendi çalışanları arasından "iş güvenliği uzmanı" ve "işyeri hekimi" tam zamanlı olarak görevlendirebileceği yahut 8 inci maddesi uyarınca kendi personelini veya diğer kamu kurumlarının personelini iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi olarak kısmi zamanlı görevlendirebileceği,

2- 6331 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca, kamu kurumlarının kendi çalışanlarının veya diğer kamu kurumları personelini asli görevlerinin yanında, "işyeri hekimi" veya "iş güvenliği uzmanı" olarak görevlendirilmesi halinde, 4857 sayılı İş Kanununun mülga 81 inci maddesi kapsamında işçi çalıştıran kamu kurumu olup olmadığına ve görevlendirmenin mesai saati içinde veya dışında olup olmadığına bakılmaksızın bu personele ilave ödeme yapılmasının mümkün bulunduğu,

3- Kamu kurumlarının iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi niteliğini haiz personeli, kadro veya pozisyon unvanlarının iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olup olmadığına bakılmaksızın, tam zamanlı olarak istihdam edebilmesinin mümkün bulunduğu, bu şekilde tam zamanlı çalıştırılanların görevlendirme süresince, kadro unvanı farklı olmakla birlikte asli görevinin işyeri hekimliği veya iş güvenliği uzmanlığı hizmeti sunma olduğu, söz konusu hizmetin asli görevine ilave olarak ikinci bir görev mahiyetinde verilmemiş olması sebebiyle, bu personele mezkur Kanununun 8 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca ilave ödeme yapılmasının mümkün bulunmadığı,

mütalaa edilmektedir.

